

ЕКСПЕРТНІ ВИСНОВКИ
акредитаційної експертизи
освітньо-професійної програми «Експлуатація суднових енергетичних
установок»
щодо підготовки фахівців з вищою освітою
за спеціальністю 271 – «Річковий та морський транспорт»
галузі знань 27 – «Транспорт»
другого (магістерського) рівня вищої освіти
у Херсонській державній морській академії

Відповідно до підпункту 20 пункту 2 розділу XV «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про вищу освіту» та пункту 4 Положення про акредитацію вищих навчальних закладів і спеціальностей у вищих навчальних закладах та вищих професійних училищах, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 9 серпня 2001 р. № 978 «Про затвердження Положення про акредитацію вищих навчальних закладів і спеціальностей у вищих навчальних закладах та вищих професійних училищах», у Херсонській державній морській академії наказом Міністерства освіти і науки України від 13 грудня 2018 р., № 3058-л з метою проведення первинної акредитаційної експертизи освітньо-професійних програм «Експлуатація суднового електрообладнання і засобів автоматизації», «Експлуатація суднових енергетичних установок» зі спеціальності 271 – «Річковий та морський транспорт» за другим (магістерським) рівнем вищої освіти утворено експертну комісію в складі:

голова комісії: **Онищенко Олег Анатолійович** – професор кафедри технічної експлуатації флоту Національного університету «Одеська морська академія», доктор технічних наук, професор;

члени комісії: **Волянська Яна Богданівна** – доцент кафедри електричної інженерії суднових та роботизованих комплексів Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова, кандидат технічних наук, доцент;

Богом'я Володимир Іванович – професор кафедри судноводіння та експлуатації технічних систем на водному транспорті Державного університету інфраструктури та технологій, доктор технічних наук, професор

У період з 26 по 28 грудня 2018 року комісією розглянуто матеріали, подані на експертизу Херсонською державною морською академією та проведено на місці перевірку освітньої діяльності з підготовки фахівців за освітньо-професійною програмою «Експлуатація суднових енергетичних

установок» зі спеціальності 271 – «Річковий та морський транспорт», галузі знань 27 – «Транспорт» за другим (магістерським) рівнем вищої освіти.

Експертна комісія, керуючись Державними вимогами до акредитації спеціальностей: Законами України «Про освіту», «Про вищу освіту», постановами Кабінету Міністрів України від 09.08.2001 р. № 978, від 30.12.2015 р. № 1187 (зі змінами від 10.05.2018 р., № 347), Наказом МОНмолодьспорту України від 13.06.2012 р. № 689, Наказом МОН України від 14.01.2002 р. № 16 розглянула подані матеріали акредитаційної справи.

За результатами проведеної роботи експертна комісія встановила наступне:

1 ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ХЕРСОНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ МОРСЬКОЇ АКАДЕМІЇ

Херсонська державна морська академія (далі – ХДМА, академія) є одним із провідних морських навчальних закладів України.

ХДМА утворена на базі Херсонського державного морського інституту у 2011 році та є правонаступницею Херсонського училища торговельного мореплавства, першого і найстарішого морського навчального закладу України. Історія його створення і розвитку невід’ємно пов’язана з історією розбудови міста Херсона як центру кораблебудування.

До складу ХДМА як структурні підрозділи входять Морський коледж, Професійно-морський ліцей і Херсонський морський спеціалізований тренажерний центр.

Відповідно до законодавчої бази в академії розроблена й успішно реалізовується «Концепція розвитку Херсонської державної морської академії до 2020 року», схвалена Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України та Херсонською обласною державною адміністрацією у 2011 році.

ХДМА сьогодні – це навчально-виховні комплекси, лабораторії, бібліотеки, сучасна друкарня, центр післядипломної освіти та підвищення кваліфікації, підготовче відділення, тренажерний центр, їдальні, буфети та гуртожитки.

У ХДМА постійно забезпечуються сталі показники фінансового стану за рахунок ефективного цільового використання коштів загального та спеціального фондів державного бюджету за всіма видами діяльності.

За останні п’ять років ХДМА на всеукраїнських і міжнародних виставках двічі отримувала Гран-Прі «Лідер міжнародної діяльності»; 10 Гран-Прі та 4 Золоті медалі в інших номінаціях; 4 дипломи I ступеня за досягнення у сфері вищої освіти. П’ять років поспіль академії присвоюється почесне звання «Лідер вищої освіти».

На п’ятнадцяти кафедрах академії та в інших її структурних підрозділах працюють 204 науково-педагогічних і педагогічних працівників, серед яких заслужені працівники освіти України, заслужені працівники освіти, заслужені діячі науки і техніки, заслужені тренери, почесні

працівники морської галузі; відмінники освіти України; лауреати премій Кабінету Міністрів України.

Результати наукових пошуків висвітлюються у «Науковому віснику Херсонської державної морської академії», який має статус фахового видання з технічних наук.

У 2016 році академія пройшла чергову акредитацію за рівнями вищої освіти бакалавр, магістр. Згідно з рішенням Державної акредитаційної комісії від 05 липня 2016 року, протокол № 122 (наказ МОН України від 06.06.2016 р. № 806) академію визнано акредитованою за IV рівнем акредитації (термін дії сертифікатів до 01.07.2026 р.).

Юридичною підставою для надання освітніх послуг у ХДМА, пов'язаних зі здобуттям вищої освіти на рівні кваліфікаційних вимог до молодшого спеціаліста, бакалавра, спеціаліста, магістра, доктора філософії (у т.ч. для іноземних громадян) є ліцензія Міністерства освіти і науки України (наказ МОНУ від 07.07.2017 р. № 146-л «Про переоформлення ліцензій») з додатком у формі відомостей щодо здійснення освітньої діяльності у сфері вищої освіти.

Херсонська державна морська академія підпорядкована Міністерству освіти і науки України.

Форма власності – державна.

Адреса: 73000, Херсон, проспект Ушакова, 20.

Телефон/факс: 0552 (49-59-02).

E-mail: ksma@ksma.ks.ua Веб-сайт: <http://kma.ks.ua>

Ректор: Чернявський Василь Васильович, доктор педагогічних наук, доцент.

Академія будує свою діяльність на підставі законодавства України, зокрема, законодавчих та нормативних актів про освіту, а також Статуту (нова редакція), погодженого Конференцією трудового колективу ХДМА від 03.02.2018 р. (протокол № 13) та затвердженого наказом МОН України від 23.03.2018 р. № 279.

Підготовка здобувачів вищої освіти у академії здійснюється за першим (бакалаврським) рівнем, другим (магістерським) рівнем і третім (освітньо-науковим) рівнем:

№ з/п	Шифр галузі знань	Найменування галузі знань	Шифр спеціальності	Найменування спеціальності
<i>Підготовка за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти</i>				
1	27	Транспорт	271	Річковий та морський транспорт
<i>Підготовка за другим (магістерським) рівнем вищої освіти</i>				
2	27	Транспорт	271	Річковий та морський транспорт
<i>Підготовка за третім (освітньо-науковим) рівнем вищої освіти</i>				

3	13	Механічна інженерія	132	Матеріалознавство
4	15	Автоматизація та приладобудування	151	Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології
5	27	Транспорт	275	Транспортні технології

Загальна характеристика ХДМА наведена в таблиці 1.

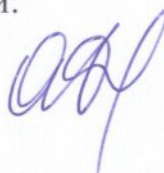
Таблиця 1

**Загальна характеристика Херсонської державної морської академії
(без врахування відокремлених структурних підрозділів)**

№ з/п	Показники діяльності	Кількісні параметри
1.	Ліцензований обсяг закладу вищої освіти, осіб у т.ч. за ступенями (освітньо-кваліфікаційними рівнями), осіб:	1425
	- бакалавр	1000
	- магістр	400
	- доктор філософії	25
2.	Кількість здобувачів вищої освіти разом, осіб:	3885
	у т.ч. за формами навчання, осіб:	
	- денна	1785
	- заочна	2100
3.	Кількість спеціальностей, за якими здійснюється підготовка фахівців за Переліком – 2015 (одиниць):	
	- бакалавр	1
	- магістр	1
	- доктор філософії	3
	- доктор наук	1
4.	Кількість кафедр (одиниць)	15
	з них випускових (одиниць)	3
5.	Кількість факультетів (одиниць)	2
6.	Загальні площі будівель, що використовуються у освітньому процесі (кв. м)	48864,6
	з них:	
	- власні (кв. м)	48864,6
	- орендовані (кв. м)	
7.	Навчальні площі, які заклад вищої освіти здає в оренду (кв. м):	1912,86
8.	Кількість спеціалізованих Вчених рад із захисту дисертацій	1

Організацію освітньої, наукової та організаційної роботи курсантів в академії забезпечують 2 факультети:

Голова комісії

О.А. Онищенко

4

- судноводіння;
- суднової енергетики.

З метою забезпечення права і можливості курсантів самостійно вирішувати питання навчання і побуту, захисту прав та інтересів курсантів, а також брати участь в управлінні закладом вищої освіти в академії діє студентське самоврядування.

Студентське самоврядування керується чинним законодавством України, Статутом закладу вищої освіти, Положенням про студентське самоврядування, та іншими актами, прийнятими відповідно до нього.

У ХДМА діють такі органи студентського самоврядування:

- конференція курсантів, студентів і учнів академії;
- студентська рада ХДМА та її структурних підрозділів;
- конференції курсантів, студентів та учнів факультетів і структурних підрозділів ХДМА;
- студентські ради факультетів та структурних підрозділів;
- студентські ради екіпажу та гуртожитків;
- органи студентського самоврядування на рівнях відділення, курсу, академічної групи.

За погодженням зі студентською радою приймаються рішення про:

- відрахування осіб, які навчаються у ХДМА та її структурних підрозділах, їх поновлення на навчання;
- переведення осіб, які навчаються у навчальному закладі за контрактом за рахунок коштів фізичних та юридичних осіб, на навчання за державним замовленням та навпаки;
- призначення академічних стипендій;
- призначення заступника декана, проректора, які відповідають за роботу зі студентами;
- поселення осіб, які навчаються у навчальному закладі, в екіпаж і гуртожиток, виселення з екіпажу та гуртожитку;
- обрання кандидатур на призначення міських, обласних академічних стипендій та академічних і соціальних стипендій Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України та Президента України;
- організацію проживання в екіпажі і студентських гуртожитках осіб, які навчаються у ХДМА та її структурних підрозділах.

З 2013 по 2018 рік ХДМА відвідали з офіційними та робочими візитами понад 100 делегацій уряду, зокрема: двічі – Президент України Порошенко П.О., Прем'єр-міністр України Гройсман В.Б., представники посольств і відомств, органів державної влади та місцевого самоврядування, світових круїнгових і судноплавних компаній, освітніх, громадських і профспілкових організацій.

Зростання кількості делегацій та високих гостей ХДМА свідчить про підвищення інтересу до навчального закладу з боку професіоналів морської справи та світової громадськості.

Метою офіційних і робочих візитів було не лише ознайомлення з навчально-тренажерною базою та досягненнями академії, а й співпраця щодо

питань розвитку морської освіти в Україні, покращення якості підготовки морських кадрів для світової морської індустрії.

Більшість із них мали визначальне значення для розвитку навчального закладу, розширення партнерських зв'язків і визнання його здобутків на державному та світовому рівні.

З метою ефективного використання наукового потенціалу професорсько-викладацького складу та сприяння комерціалізації об'єктів права інтелектуальної власності, що створюються при виконанні науково-технічних розробок, академія постійно приймає участь у регіональних та всеукраїнських виставках та форумах. Протягом 2013-2018 років академія взяла участь у 23 виставках.

Академія співпрацює з найбільшими у світі міжнародними компаніями та організаціями, є членом Асоціації «Всеукраїнське об'єднання кріюінгових компаній», асоціації «Український морський союз» тощо.

ХДМА сертифікована Регістром судноплавства України на відповідність міжнародному стандарту ISO 9001:2015 системи менеджменту якості.

Завдяки якісному освоєнню іноземних і національних інвестицій в ХДМА, за оцінкою іноземних компаній, навчально-тренажерна база нині є однією з найкращих у Європі.

Системна плідна робота науково-педагогічного та педагогічного колективів академії та рівень наявної навчально-тренажерної бази забезпечують високі стандарти освіти і підготовки конкурентноспоможних фахівців на національному й міжнародному ринках праці, що сприяє подальшому розвитку та розширенню партнерських відносин із судноплавними компаніями, залученню до навчання нових абітурієнтів з усіх регіонів України та інших країн світу.

Висновок. Експертна комісія перевірила оригінали документів у Херсонській державній морській академії, що забезпечують правові підстави діяльності академії та констатує їх наявність. Правові підстави для освітньої діяльності за освітньо-професійною програмою «Експлуатація судових енергетичних установок», спеціальності 271 – «Річковий та морський транспорт», галузі знань 27 «Транспорт» відповідають вимогам щодо акредитації.

2 ФОРМУВАННЯ КОНТИНГЕНТУ КУРСАНТІВ

Приєм на навчання до ХДМА та її структурних підрозділів здійснювався відповідно до Умов прийому, затверджених Міністерством освіти і науки України та в межах ліцензованого обсягу за спеціальностями (освітньо-професійними програмами) відповідно до Переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015

року № 266. Прийом на навчання здійснювався в межах вакантних місць ліцензованого обсягу за спеціальностями відповідно до переліку спеціальностей, за якими здійснювався прийом на перший курс відповідного року набору.

Приймальна комісія здійснювала свою роботу відповідно до:

- Правил прийому до ХДМА;
- Положення про приймальну комісію;
- Положення про апеляційну комісію;
- Процедурами прийому документів; проведення вступних випробувань; розгляду апеляцій.

Основними формами профорієнтаційної роботи, що використовуються в ХДМА для формування контингенту курсантів/ студентів, є:

- надання інформації про академію, факультети, правила прийому та кількість ліцензованих місць на інформаційних стендах, розміщених у головному корпусі академії та на офіційному сайті ХДМА www.kma.ks.ua;
- проведення днів відкритих дверей;
- щорічна участь у виставках «Освіта і кар'єра», Міжнародному форуму «Освіта, підготовка та працевлаштування моряків», Міжнародній виставці «Інноватика в сучасній освіті», Міжнародній виставці «Сучасні заклади освіти»
- відвідування представниками академії загальноосвітніх навчальних закладах міста Херсона;
- направлення профорієнтаційних матеріалів до обласних центрів України: Вінниці, Луцька, Дніпра, Житомира, Івано-Франківська, Запоріжжя, Львова, Миколаєва, Полтави, Тернополя, Хмельницького та ін. міст України;
- участь курсантів, які навчаються у академії у конференціях, конкурсах;
- розміщення інформації про ХДМА на сайтах «Освіта.ua», «Освіта та кар'єра», «Parta.ua»;
- у газетах Миколаївської, Одеської, Вінницької областей розміщується інформація про ХДМА та її структурні підрозділи, подаються матеріали до газетних випусків довідника «Абітурієнт», розміщуються оголошення про проведення Дня відкритих дверей;
- рекламні ролики щодо вступної кампанії демонструються у міському транспорті;
- для учнів загальноосвітніх навчальних закладів міста Херсона, Херсонської та інших областей проводяться екскурсії до музею історії ХДМА.

У ХДМА діє підготовче відділення, метою створення якого є надання додаткових освітніх послуг із питань підготовки до вступу учнів 9 класів загальноосвітніх навчальних закладів до Морського коледжу, учнів 11 класів – до ХДМА та підготовка до складання зовнішнього незалежного оцінювання; іноземних громадян та осіб без громадянства – до вступу в ХДМА та інші заклади вищої освіти України.

Конкурсна ситуація на місця за державним замовленням денної форми навчання у 2018 році наведено у таблиці 2:

Таблиця 2

Рівень вищої освіти	Освітньо-професійна програма		
	Судноводіння	Експлуатація суднових енергетичних установок	Експлуатація суднового електрообладнання і засобів автоматики
Бакалавр	9,86	8,33	9,67
Магістр	5	2,57	2

Невід'ємною частиною організації роботи з формування контингенту курсантів/студентів, якісної підготовки кваліфікованих кадрів, фінансового забезпечення академії є робота приймальної комісії.

Робота приймальної комісії щорічно починається з моменту її утворення наказом ректора. З метою ознайомлення вступників з правилами прийому до ХДМА, порядком проведення вступних випробувань, матеріально-технічною базою академії проводяться дні відкритих дверей протягом усього навчального року.

Для здобуття рівня вищої освіти магістр особи вступали на базі рівня бакалавр на конкурсній основі, за результатами вступних випробувань з фахової підготовки та іноземної мови.

Вступні випробування проходили відповідно до Процедури проведення вступних випробувань та п. IV. Організація та проведення вступних випробувань Положення про приймальну комісію ХДМА.

Формування контингенту ХДМА відбувається відповідно до документованої процедури системи менеджменту якості «Відрахування, переривання навчання, поновлення і переведення здобувачів вищої освіти в Херсонській державній морській академії».

На формування контингенту академії позитивно вплинуло збільшення ліцензійного обсягу на підготовку здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за денною форми навчання, запровадження підготовки магістрів за заочною формою навчання, початок провадження освітньої діяльності з підготовки іноземних громадян у групах з викладанням англійською мовою.

Одним із чинників зростання контингенту стало переведення та поновлення на навчання до академії у 2014 році 62 осіб, які навчались у вищих навчальних закладах Автономної Республіки Крим, відповідно до «Тимчасового Порядку переведення на навчання студентів, аспірантів, і докторантів з вищих навчальних закладів та наукових установ, розташованих на тимчасово окупованій території України», затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 07.05.2014 р. № 556.

У 2016 році академія долучилась до програми визнання результатів навчання громадян України, які навчались у вищих навчальних закладах Автономної Республіки Крим за освітніми деклараціями. За результатами атестації до складу курсантів/студентів поновлено майже 30 осіб.

Таким чином, станом на 01.10.2018 року в ХДМА загалом навчається 3885 курсантів/ студентів, з них на денній формі – 1785 осіб, на заочній формі – 2100 осіб.

Показники формування та динаміка змін контингенту курсантів/ студентів за освітньо-професійною програмою «Експлуатація суднових енергетичних установок» наведено у таблиці 3.

Таблиця 3

**ПОКАЗНИКИ ФОРМУВАННЯ КОНТИНГЕНТУ
КУРСАНТІВ/ СТУДЕНТІВ**

**Спеціальність 271 – «Річковий та морський транспорт»
Освітньо-професійна програма «Експлуатація суднових енергетичних установок»
рівень вищої освіти «МАГІСТР»**

№ п/п	Показник	Роки	
		2017 рік	2018 рік
1	Ліцензований обсяг підготовки (всього)	400/175*	400/149
2	Прийнято на навчання, всього (осіб)	154	149
	• денна форма	54	49
	в т.ч. за держзамовленням:	28	28
	• заочна форма	100	100
	в т.ч. за держзамовленням	–	–
3	Подано заяв на одне місце за формами навчання		
	• денна	0,99	1,7
	• заочна	1,39	2
4	Конкурс абітурієнтів на місця державного замовлення		
	• денна форма	2,6	1,8
	• заочна форма	–	–

*400 – загальний обсяг; 175 – ОПП «Експлуатація суднових енергетичних установок»

Аналіз формування контингенту свідчить про стабільну зацікавленість вступників на навчання до ХДМА.

Висновок. Перевіркою встановлено, що організація прийому та робота з формування контингенту курсантів проводиться на належному рівні та відповідно до чинного законодавства. Перевищення ліцензованого обсягу не встановлено. Обсяги державного замовлення виконуються.

3 ЗМІСТ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ

Зміст освіти визначається освітньо-професійною програмою «Експлуатація суднових енергетичних установок», навчальними планами, робочими програмами і відображаються у відповідних навчальних посібниках, методичних матеріалах, під час проведення навчальних занять та інших видів освітньої діяльності.

Експертною комісією встановлено, що для проведення освітньої діяльності в академії зі спеціальності 271 – «Річковий та морський транспорт» («Експлуатація суднових енергетичних установок») наявна відповідна освітньо-професійна програма, яка погоджена і затверджена в установленому порядку. Перелік навчальних дисциплін, що містяться в освітньо-професійній програмі, зміст атестації здобувачів відповідають профілю підготовки магістра галузі знань 27 – «Транспорт». Навчальний план затверджено в установленому порядку рішенням вченої ради ХДМА. Навчальний план розраховано на термін навчання 1 рік 4 місяці (90 кредитів ЄКТС).

Освітньо-професійна програма «Експлуатація суднових енергетичних установок» затверджена рішенням Вченої ради ХДМА.

На підставі цих документів викладачами кафедр, які забезпечують підготовку фахівців зі спеціальності 271 – «Річковий та морський транспорт» за освітньо-професійною програмою «Експлуатація суднових енергетичних установок», розроблені навчально-методичні комплекси дисциплін.

Забезпеченість навчальних дисциплін робочими навчальними програмами становить 100%.

Практична підготовка є невід'ємною частиною фахової підготовки курсантів за освітньо-професійною програмою «Експлуатація суднових енергетичних установок».

Діяльність колективу академії в напрямі забезпечення курсантів практичною підготовкою здійснюється на підставі вимог Міжнародної Конвенції щодо підготовки та дипломування моряків і несення вахти 1978 року, з поправками, «Положення про порядок присвоєння звань особам командного складу морських суден», затвердженого наказом Міністерства інфраструктури України 07.08.2013 р., № 567, стандартів морської освіти України, «Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України» від 08.04.1993 р. № 93, документованої процедури СМЯ 02-09-2018 «Організація практичної підготовки курсантів ХДМА».

Випусковими кафедрами розроблені програми практик, які є основним навчально-методичним документом для курсантів та керівників практик від академії.

Вид практики та її тривалість визначається навчальним планом.

Основним звітним документом про проходження курсантами практики є Книга реєстрації практичної підготовки курсанта (Training Record Book) міжнародного зразка. Книга укладена відповідно до вимог Міжнародної

Конвенції ПДНВ з Поправками і узгоджена з Міністерством інфраструктури України..

Ця Книга визначає точний рівень мінімальної практичної підготовки і водночас слугує керівництвом для практичної підготовки курсантів під час проходження ними практики, а також засвідчує задовільне завершення такої підготовки.

Відділом практики була розроблена та впроваджена «Книга звітів з практичної підготовки». Книга звітів з практичної підготовки, як і Книга реєстрації практичної підготовки, є документальним підтвердженням виконання курсантом програми практики і є одним із обов'язкових звітних документів курсанта. Книга звітів розрахована на всі види практики, що дає змогу простежити якість та обсяг навчальної роботи курсанта, яку він виконує під час проходження практичної підготовки. Невід'ємною складовою Книги звітів з практичної підготовки є щомісячний звіт курсанта, що містить відомості про виконані завдання з необхідного обсягу компетентностей відповідно до Книги реєстрації практичної підготовки курсанта.

Атестація здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Експлуатація суднових енергетичних установок» другого (магістерського) рівня вищої освіти проводиться у формі захисту випускної роботи і завершується видачею документу встановленого зразка з присудженням відповідної кваліфікації. На кафедрі наявні методичні рекомендації до написання випускних робіт за освітньо-професійною програмою «Експлуатація суднових енергетичних установок».

Висновок. Зміст освітньо-професійної програми «Експлуатація суднових енергетичних установок» реалізується у повному обсязі, навчальний план відповідає змісту освітньо-професійної програми, визначені компетентності та очікувані результати навчання відповідають професійним вимогам підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти.

4 КАДРОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Експертна комісія перевірила відомості про якісний склад науково-педагогічних працівників, які забезпечують підготовку за другим (магістерським) рівнем спеціальності 271 – «Річковий та морський транспорт», освітньо-професійної програми «Експлуатація суднових енергетичних установок» в Херсонській державній морській академії. На підставі перевірки комісія констатує, що науково-педагогічна спеціальність викладачів відповідає дисциплінам, які вони викладають.

Підготовку фахівців ступеню вищої освіти «магістр» освітньо-професійної програми «Експлуатація суднових енергетичних установок» здійснює професорсько-викладацький склад академії у кількості 21 особа, з яких докторів наук, професорів – 7 осіб (33,3%); кандидатів наук, доцентів – 9 осіб (42,9%); без наукового ступеня і звання – 5 осіб (23,8%).

За підготовку фахівців відповідальні викладачі випускової кафедри експлуатації суднових енергетичних установок, з яких докторів наук, професорів – 1 особа (12,5); кандидатів наук, доцентів – 4 особи (50 %); без наукового ступеня і звання – 3 (37,5%).

Враховуючи вимоги роботодавців, а також той факт, що робота на сучасних суднах світового флоту вимагає від курсантів знання найновішого і найсучаснішого обладнання та сучасних принципів організації роботи суднового екіпажу, до освітнього процесу академії залучаються висококваліфіковані фахівці морської галузі – суднові механіки (на сьогодні на кафедрі працюють 5 викладачів, механіків). Такі фахівці мають високий потенціал для здійснення фахової підготовки морських фахівців, володіють сучасними професійними знаннями. Практикується поєднання викладацької діяльності таких фахівців в академії та їх роботи на флоті відповідно до укладених контрактів з судновласниками чи крьюїнговими компаніями. Таке поєднання діяльності є можливим завдяки тривалим перервам між рейсами (до 6 місяців) і у вільний від роботи в морі час, такі фахівці залучаються до викладання найбільш важливих дисциплін практичного характеру, які потребують постійного оновлення знань викладачів у зв'язку з модернізацією флоту. Частині таких фахівців за рішенням вченої ради академії дозволено викладання лекційних курсів.

В академії створено достатньо ефективну систему підготовки професорсько-викладацького складу через навчання в докторантурах та аспірантурах.

Відповідно до плану проходження стажування, викладачі академії проходять стажування та підвищення кваліфікації в провідних навчальних закладах і установах України.

Професорсько-викладацький склад академії постійно поновлює професійні та наукові знання, використовує у освітньому процесі інноваційні педагогічні і сучасні інформаційні технології. Робота з кадрами в академії включає підготовку, формування і атестацію науково-педагогічного та керівного персоналу, здійснення через них ефективної освітньої діяльності.

Знання та досвід, набуті під час підвищення кваліфікації, використовуються викладачами кафедри при проведенні лекційних, практичних та лабораторних занять, у навчально-методичних розробках. Результативність підвищення кваліфікації аналізується щорічно на засіданнях кафедр.

В основу формування кадрів професорсько-викладацького складу покладено фаховий рівень, наявність вченого ступеня і вченого звання, досвід роботи на флоті чи організаціях, пов'язаних з менеджментом флоту, вік, ділові якості, досвід викладацької, наукової роботи, високий рейтинг серед курсантів.

У ХДМА розроблено та затверджено Перспективний план підготовки науково-педагогічних кадрів, який укладено відповідно до завдань перспективного розвитку ХДМА, як морського науково-освітнього центру регіону, перетворення його в академію європейського рівня з високою якістю

проведення наукових досліджень тощо. Даний план передбачає контроль за підготовкою аспірантів та докторантів академії, які навчаються за спеціальностями: 151 – Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології; 132 – Матеріалознавство; 275 – Транспортні технології.

В академії з метою підвищення ефективності роботи аспірантури та докторантури проводиться постійний моніторинг за якісним та своєчасним виконанням індивідуальних планів докторів філософії і докторантів, контроль за результативністю наукового керівництва, оптимізація освітньої та наукової складових в академічній системі підготовки докторів філософії та докторів наук, зростання ролі атестаційних процесів на кафедрах, підвищення вимог до результатів співпраці наукових керівників та аспірантів.

Висновок. Експертна комісія перевірила документи про підвищення кваліфікації викладачів та констатує їх наявність і відповідне оформлення. Комісія дійшла висновку, що забезпеченість науково-педагогічними кадрами повністю відповідає чинним вимогам. Освітня кваліфікація і виробничий досвід викладацького складу відповідають профілю дисциплін, що викладаються. Частка науково-педагогічних працівників з науковими ступенями та вченими званнями, які забезпечують викладання лекційних годин, відповідає Ліцензійним вимогам.

5 МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

ХДМА має власну оновлену матеріально-технічну базу, яка дозволяє організувати на високому рівні професійну підготовку курсантів та студентів.

Керівництво академії усвідомлює, що саме від стану матеріально-технічної бази залежить те, наскільки є безпечними і здоровими умови праці для учасників навчально-виховного процесу.

Навчально-матеріальна та тренажерна бази ХДМА на теперішній час налічує: 5 навчально-лабораторних корпусів, 2 навчально-виробничі майстерні, гаражі, 2 спортивні та 2 актові зали, їдальню, 2 гуртожитки, водно-тренажерну базу на р. Дніпро, бібліотеку з 3-ма читальними залами та загальним фондом більше 300 тисяч примірників.

За даними статистичного звіту (форма 2-3 нк), станом на 01.10.2018 р. загальна площа навчально-лабораторних корпусів ХДМА складає 59127,7 м²; навчально-лабораторна площа складає 48864,6 м².

Площа приміщень навчального призначення становить 13149,6 м²;

Площі навчального призначення ХДМА у розрахунку на одного курсанта складають: $13149,6:3885=3,4$ м².

Оновлення комп'ютерної техніки відбувається за рахунок коштів спеціального фонду.

Кількість робочих комп'ютерних місць для проведення навчальних занять у ХДМА становить 486 одиниць.

Крім того, починаючи з 2011 року, у освітньому процесі використовуються нетбуки, подаровані курсантам академії крюїнговою компанією «Марлоу Навігейшн». За цей період було надано майже 500 нетбуків, у яких встановлено необхідне програмне забезпечення відповідно до обраних програм навчання.

Керівництвом ректорату успішно виконується перспективний план розвитку матеріально-технічної бази кафедр і факультетів. Питання оснащення лабораторій і кабінетів постійно обговорюється на засіданнях Вченої ради, ректорату, факультетів, засіданнях кафедр.

Для відпрацювання практичних навичок та вмінь курсантів у освітньому процесі академії використовуються найновіші тренажерні комплекси та лабораторії.

Навчально-лабораторна і тренажерна бази для організації освітнього процесу ХДМА відповідають вимогам Міжнародної морської організації (ІМО) та Міжнародної Конвенції ПДНВ з поправками. Підтвердженням того є висновки чисельних інспекційних перевірок різними морськими агенціями стану системи навчання, тренажерної підготовки та дипломування моряків.

До складу лабораторно-тренажерного комплексу входять навчальні лабораторії та кабінети:

- навчальна лабораторія-тренажер «Вантажні операції з великоваговими вантажами»;
- навчальна лабораторія «Тренажерний комплекс по відпрацюванню навичок безпеки на воді»;
- навчальна лабораторія «Теорія та будова судна»;
- навчальна лабораторія «Коллективні рятувальні засоби на борту судна»;
- навчальна лабораторія «Навігаційні інформаційні системи»;
- навчальна лабораторія «Повнофункціональний тренажер з динамічною системою позиціонування»;
- навчальна лабораторія «Електронні тренажери»;
- навчальна лабораторія «Засоби електронної навігації»;
- навчальна лабораторія «Високовольтне обладнання»;
- навчальна лабораторія-тренажер «Швартовна станція»;
- навчальна лабораторія-тренажер «Обслуговування та кріплення морських контейнерів»;
- навчальна лабораторія-тренажер «Шлюпка вільного падіння»;
- навчальна лабораторія-тренажер «Протипожежний полігон»;
- лабораторія-тренажер «Швидкісна рятувальна шлюпка»;
- лабораторія «Використання РЛС та ЗАРП при розходженні суден»;
- кабінет «Медична допомога на борту судна»;
- кабінет «Охорона судна»;
- навчально-методична лабораторія на судні «Warnow Jupiter».

Наявність тренажерного комплексу та лабораторій дають можливість курсантам під час проходження практики в реальних умовах використовувати отримані теоретичні знання, мати можливість вивчити

питання, пов'язані з професійною підготовкою, та вдосконалити практичні навички відповідно до обраних спеціальностей, що значною мірою підвищує конкурентоспроможність курсантів та випускників ХДМА.

Усі лабораторії та тренажерний центр забезпечені необхідною кількістю навчальних стендів та приладів, які дають змогу забезпечити освітній процес згідно з вимогами робочих навчальних програм дисциплін.

Для практичної підготовки академія має власне навчально-виробниче судно ТХ ОМ-106.

Висновок. Ознайомившись зі станом матеріально-технічного забезпечення освітнього процесу Херсонської державної морської академії, комісія зазначає, що він відповідає інформації, наведеній у відповідному розділі самоаналізу і забезпечує належну підготовку зі спеціальності 271 – «Річковий та морський транспорт», за освітньо-професійною програмою «Експлуатація суднових енергетичних установок».

6 НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

У ХДМА освітній процес за освітньою програмою «Експлуатація суднових енергетичних установок» другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 271 – «Річковий та морський транспорт» повністю забезпечено навчальними програмами та методичними матеріалами і в повній мірі відповідають вимогам щодо їх змісту та структури.

Навчально-методичне забезпечення лабораторних та практичних занять, самостійної роботи курсантів з дисциплін професійної та практичної підготовки розробляються провідними викладачами кафедри, затверджується на засіданнях кафедри. Інформація про навчально-методичне забезпечення навчальних дисциплін, що викладаються в академії, збирається навчально-методичним відділом, який здійснює контроль за його повнотою і оновленням.

Методичні рекомендації для виконання дипломних проектів (робіт), курсових проектів (робіт), методичні рекомендації для виконання програм практичної підготовки, методичні рекомендації для виконання лабораторних робіт (практичних, семінарських занять), методичні рекомендації для виконання контрольних робіт, рекомендації з організації самостійної роботи курсантів (студентів) розглядаються і затверджуються на засіданнях кафедр та Вчених радах факультетів.

У академії навчально-методична робота, як і всі інші напрямки навчально-виховної роботи спрямована на кінцевий результат – якісну підготовку морських фахівців, відповідність їх знань, умінь та навичок вимогам міжнародних стандартів, а також забезпечення їх захищеності й конкурентоспроможності на міжнародному ринку праці.

З цією метою у академії були створені робочі групи у складі провідних викладачів, якими напрацьовано теоретичний матеріал і вироблено основні підходи до викладання фахових та загальних дисциплін, визначено перелік

компетенцій з професійної та загальної підготовки необхідних для формування певної компетентності, перелік дисциплін циклу професійної та практичної підготовки для опанування певної компетентності з урахуванням міжпредметних зв'язків.

До дисциплін навчальних планів сформовано перелік з анотаціями, в яких визначено актуальність, мету та завдання, перелік компетентностей зі змістом знань, вмінь та результатів навчання, посиланнями на міжнародні нормативні документи, місце дисципліни в структурі освітньо-професійної програми та використання лабораторно-тренажерної бази.

Навчально-методичні матеріали розміщені на сайті академії за адресою: <http://mdl.ksma.ks.ua>.

Освітньо-професійну програму «Експлуатація суднових енергетичних установок», спеціальності 271 – «Річковий та морський транспорт» розміщено на сайті ХДМА за адресою: <http://kma.ks.ua/ua/publicna-informatsiya/normativnye-dokumenty-akademii/osvitni-programi>

Для перевірки знань курсантів і студентів розроблено пакети комплексних контрольних робіт з дисциплін навчальних планів. Пакети ККР містять варіанти завдань, критерії оцінювання.

Система контролю якості підготовки курсантів відбувається відповідно до ДП «Оцінювання набутих компетентностей засобами комп'ютерного тестування здобувачів вищої освіти в ХДМА» (СМЯ 02-16-2018).

Питання щодо навчально-методичного забезпечення освітнього процесу постійно заслуховується на вчених радах факультетів, академії, засіданнях кафедр.

Висновок. За результатами перевірки експертами встановлено відповідність навчально-методичного забезпечення освітнього процесу за освітньо-професійною програмою «Експлуатація суднових енергетичних установок», спеціальності 271 – «Річковий та морський транспорт» другого (магістерського) рівня вищої освіти документам, у яких фіксується зміст підготовки фахівців.

7 ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Бібліотека академії є важливим структурним підрозділом і має достатню кількість приміщень та читальних залів для обслуговування курсантів, студентів та професорсько-викладацького складу.

В розгалуженій структурі бібліотеки працюють:

- 3 абонементи, які забезпечують спеціальною літературою для користування курсантів, студентів, викладачів та співробітників академії;

- 3 читальних зали, у яких зосереджена фахова література, а також рідкісна, цінна, малопримірникова та література підвищеного попиту.

Завдяки придбаному електронному ресурсу (ІРБІС) поповнюється електронний каталог бібліотеки ХДМА.

Процес формування електронного каталогу бібліотеки переходить від етапу кількісного наповнення бібліографічними записами до якісного вдосконалення та ефективного використання їх пошукових засобів.

Велика кількість видань з фахової підготовки курсантів передана в дар академії базовим підприємством «Марлоу Навігейшн».

Книжковий фонд бібліотеки на 1 жовтня 2018 р. становить 336 504 примірника навчальної, наукової, методичної та іншої літератури.

Наявність власної видавничої бази дозволяє виконувати вимоги МОН України щодо забезпечення освітнього процесу науковою, навчальною та навчально-методичною літературою.

Рівень видавничої діяльності та забезпечення освітнього процесу спеціальності 271 – «Річковий та морський транспорт» за освітньо-професійною програмою «Експлуатація суднових енергетичних установок» навчальною та довідковою літературою, методичними матеріалами відповідає акредитаційним вимогам.

Впровадження мережевих технологій навчання є одним із засобів підвищення результативності управління самостійною роботою курсантів як денної так і заочної форм навчання, що дозволяє оптимізувати цей процес, створює сприятливі умови для здійснення всіх етапів пізнавальної діяльності. Кафедрою інформаційних технологій, комп'ютерних систем і мереж розроблено та впроваджено в освітній процес систему електронного навчання MOODLE.

Висновок. Інформація про наявність власної бібліотеки, читальних залів, бібліотечних фондів навчальної, наукової літератури, фахових періодичних видань, можливість доступу курсантів та викладачів до мережі Інтернет, наявність електронної бібліотеки свідчить про якість освітнього процесу зі спеціальності 271 – «Річковий та морський транспорт» за освітньо-професійною програмою «Експлуатація суднових енергетичних установок» та відповідає Ліцензійним вимогам.

8 ЯКІСНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ

Для визначення рівня якості підготовки фахівців за освітньо-професійною програмою «Експлуатація суднових енергетичних установок», спеціальності 271 – «Річковий та морський транспорт» за другим (магістерським) рівнем вищої освіти були проаналізовані такі дані: результати заліково-екзаменаційних сесій, результати виконання комплексних контрольних робіт, матеріали атестації здобувачів вищої освіти.

Підсумковий контроль навчальних дисциплін організовано відповідно до навчального плану за освітньо-професійною програмою «Експлуатація суднових енергетичних установок», спеціальності 271 – «Річковий та морський транспорт» за другим (магістерським) рівнем вищої освіти.

Результати останньої передакредитаційної сесії засвідчили абсолютну успішність курсантів.

Середній показник якості знань за дисциплінами склав 78,41%, що відповідає акредитаційним вимогам.

З метою визначення залишкових знань курсантів, випусковою кафедрою, за погодженням з експертною комісією, проведено комплексні контрольні роботи з дисциплін навчального плану за циклами загальної та професійної підготовки.

Порівняльний аналіз їх результатів наведено в таблиці 4.

**Відомість результатів виконання комплексних робіт за освітньо-професійною програмою
«Експлуатація суднових енергетичних установок»
Спеціальності 271 – «Річковий та морський транспорт»
другого (магістерського) рівня вищої освіти**

Дисципліна	Група	Кількість курсантів	За результатами самоаналізу					При проведенні експертизи					Відхилення (+/-)
			Виконували ККР		Абсолютна успішність, %	Якість знань, %	Середній бал	Виконували ККР		Абсолютна успішність, %	Якість знань, %	Середній бал	
			Кількість курсантів	%				Кількість курсантів	%				
Дисципліни циклу загальної підготовки													
Ділова англійська мова	261М	50	42	84,0	100	70,0	77,6	42	84,0	100	76,0	79,5	+6,0
	262М												
Всього за циклом		50	42	84,0	100	70,0	77,6	42	84,0	100	76,0	79,5	+6,0
Дисципліни циклу професійної підготовки													
Організація технічної експлуатації суднових енергетичних установок	261М 262М	50	50	100	100	76,0	76,8	50	100	100	86,0	77,4	+10,0
Оптимізація режимів роботи суднових енергетичних установок	261М 262М	50	43	86,0	100	88,3	83,5	42	84,0	100	97,6	83,1	+9,3
Всього за циклом				93,0	100	82,1	80,1		92,0	100	91,8	80,2	+1,95

Голова комісії О.А. ОнищенкоЧлени комісії Я.Б. Волянська В.І. Богом'я

Ректор Херсонської державної морської академії

 В.В. ЧернявськийГолова комісії

О.А. Онищенко

Експертна перевірка організації переддипломної практики та її результати засвідчили абсолютну успішність та якість знань на рівні 100%.

Завершальним етапом підготовки магістрів спеціальності 271 – «Річковий та морський транспорт» за освітньо-професійною програмою «Експлуатація суднових енергетичних установок» є атестація здобувачів вищої освіти, яка здійснюється у формі випускної роботи.

Загальний аналіз дипломних робіт за освітньо-професійною програмою «Експлуатація суднових енергетичних установок» за другим (магістерським) рівнем вищої освіти підтверджує відповідність змісту підготовки. Результати захисту випускних робіт засвідчили абсолютну успішність та якість знань на рівні 100%.

Випусковою кафедрою розроблені методичні матеріали для курсантів освітньо-професійної програми «Експлуатація суднових енергетичних установок» щодо виконання дипломних робіт.

Атестація випускників здійснюється екзаменаційними кваліфікаційними комісіями за участі представників Інспекції з питань підготовки та дипломування моряків, склад яких погоджується з Міністерством інфраструктури України.

Робота Атестаційних комісій проводиться згідно з графіком, затвердженим наказом ректора академії. Звіти голів Атестаційних комісій обговорюються на засіданнях випускових кафедр, вчених радах факультетів та вченій раді академії.

Висновок. Експертна комісія констатує, що рівень знань магістрів за освітньо-професійною програмою «Експлуатація суднових енергетичних установок», спеціальності 271 – «Річковий та морський транспорт», якість підготовки і використання випускників, рівень об'єктивності їх оцінювання відповідають Ліцензійним вимогам.

9 ХАРАКТЕРИСТИКА НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА РОБОТА АСПИРАНТУРИ

Науково-дослідна робота (НДР) як невід'ємна складова освітньої діяльності академії здійснюється відповідно до пріоритетних тематичних напрямів, які затверджені Постановою КМУ від 7 вересня 2011 р. № 942:

- фундаментальні проблеми сучасного матеріалознавства;
- технології використання нових видів палива, скидних енергоресурсів, відновлюваних та альтернативних джерел енергії. Теплонасосні технології;
- створення та застосування технологій отримання, зварювання, з'єднання та оброблення конструкційних, функціональних і композиційних матеріалів;
- найважливіші проблеми фізико-математичних і технічних наук.

Керівництвом та провідними науковцями ХДМА здійснено низку важливих заходів щодо зміцнення основ наукової діяльності вищого навчального закладу. Так, на кафедрах академії ведуться наукові дослідження з 20 наукових тем, відповідно до пріоритетних тематичних напрямків наукових досліджень та розробок.

Усі науково-дослідні роботи, які виконуються в академії, мають інноваційний характер, конкурентоспроможні і мають важливе значення для практичного застосування на суднах річкового та морського флоту держави.

Протягом 2013-2018 років в ХДМА за рахунок видатків загального фонду державного бюджету за КПКВ 22010040 «Дослідження, наукові та науково-технічні розробки, виконання робіт за державними цільовими програмами та державним замовленням, підготовка наукових кадрів, фінансова підтримка наукової інфраструктури, наукової преси та наукових об'єктів, що становлять національне надбання, забезпечення діяльності Державного фонду фундаментальних досліджень» виконувались шість прикладних науково-дослідних робіт та дві фундаментальні науково-дослідні роботи (Таблиця 5):

Таблиця 5

Кількість виконаних робіт та обсяги їх фінансування

Категорії робіт	2014		2015		2016		2017		2018	
	к-сть од.	тис. грн.	к-сть од.	тис. грн.	к-сть од.	тис. грн.	к-сть од.	тис. грн.	к-сть од.	тис. грн.
Фундаментальні	-	-	2	239,0	2	236,6	2	252,7	-	-
Прикладні	2	260,8	1	216,6	1	220,9	2	558,5	3	558,5
НТР молодих учених	-	-	-	-	-	-	1	100,0	1	400,0
Госпдоговірні	-	-	-	-	1	3,0	2	21,5	1	5,9

У 2018 році отримано Грант Президента України на виконання науково-дослідної роботи «Розроблення полімерних нанокompозитних покриттів для корозійного захисту обладнання і техніки військового призначення» (номер державної реєстрації 0118U005235), керівник – к.т.н., старший науковий співробітник Сапронов О.О. Обсяг фінансування на 2018 р. – 75 тис.грн.). Дослідження розпочато у 2018 році (строк виконання: 09.2018 – 12.2018 р.).

Відповідно до Положення про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України № 522 від 07.11.2000 р. та згідно наказу МОН України №1148 від 07.10.2014 р. «Про проведення дослідно-експериментальної роботи на базі Херсонської державної морської академії» у ХДМА 2015 року із залученням Національної академії педагогічних наук України виконується дослідно-експериментальна робота за темою «Теоретико-методичні засади реалізації компетентнісного підходу в системі ступеневої підготовки фахівців морської галузі» (терміни проведення роботи: 2014-2018 рр.).

В галузі підготовки кадрів вищої кваліфікації академія займає гідне місце серед закладів вищої освіти Херсонської області. На підставі рішень Ліцензійної комісії Міністерства освіти і науки України від 08.06.2016р., затверджених наказом № 655 від 10.06.2016 р. та №1508л від 09.12.2016 р., у ХДМА розширено провадження на третьому освітньо-науковому рівні за спеціальностями 132 Матеріалознавство, 151 Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології та 275 Транспортні технології.

З метою підготовки докторів наук на четвертому (освітньо-науковому) рівні у ХДМА відкрито докторантуру зі спеціальності 132 Матеріалознавство (на підставі рішення вченої ради ХДМА (протокол №15 від 23.06.2016р.)).

Усі наукові спеціальності, за якими проводиться підготовка кадрів вищої кваліфікації в академії, забезпечуються високопрофесійним науково-педагогічним потенціалом, сучасною науково-дослідною, експериментальною та матеріально-технічною базами, підкріплені науковими школами і потужними дослідженнями в галузі.

На сьогодні в аспірантурі академії навчається 22 аспіранти, в тому числі за державним замовленням 19 осіб та 3 – за кошти фізичних або юридичних осіб. Також у ХДМА навчається 1 докторант за державним замовленням.

У ХДМА особлива увага приділяється питанням захисту інтелектуальної власності. Загалом ХДМА є власником 157 патентів України. Лише за 2018 рік до Державного підприємства «Український інститут інтелектуальної власності» подано 22 заявки на отримання патентів України, протягом року отримано 23 патенти, з них 2 – на винахід. Із загальної кількості отриманих патентів України у 2018 році отримано 3 патенти України на корисну модель у співавторстві з курсантами академії (Таблиця 6).

Таблиця 6

Отримані об'єкти інтелектуальної власності винахідниками ХДМА

Форма об'єкта інтелектуальної власності	2013	2014	2015	2016	2017
Отримані патенти України на корисну модель	7	20	11	11	21
Отримані патенти України на винахід	1	2	2	4	2

З метою популяризації винахідницької та інноваційної діяльності професорсько-викладацького складу ХДМА для виявлення найбільш талановитих та перспективних розробок і привернення до них уваги вітчизняних та іноземних інвесторів і підприємців академія бере участь у щорічному Всеукраїнському конкурсі «Винахід року».

Відповідно до рішення конкурсної комісії 21 квітня 2017 року у рамках святкування Міжнародного дня інтелектуальної власності було вручено дипломи та кубки переможцям конкурсу. Переможцями у конкурсі «Винахід року» у номінації «Кращий винахід року серед молоді» стали: доцент кафедри транспортних технологій Проценко В.О. та курсант ХДМА

Авраменко О.М., як автори винаходу «Безпечна вантажна підвіска», а винахід «Амортизаційно-поглинаючий пристрій» (автори: к.т.н., доцент Проценко В.О., курсант ХДМА Авраменко О.М., аспірант Клементьєва О.Ю.) став кращим у Херсонській області.

За результатами наукових досліджень протягом звітного періоду в ХДМА було опубліковано 43 монографія, 112 підручників та навчальних посібників, в тому числі з грифом МОН – 20, здійснено 1284 публікації у наукових виданнях, у тому числі 529 у фахових (Таблиця 7).

Таблиця 7

Публікації професорсько-викладацького складу ХДМА

<i>Назва роботи</i>	<i>2014</i>	<i>2015</i>	<i>2016</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>
Монографії	8	7	8	14	6
Навчальні посібники та підручники	25	12	24	17	34
Публікації у фахових виданнях України	110	96	119	94	110
Наукові праці у зарубіжних виданнях, що входять до наукометричних баз даних	3	6	10	22	36

В академії створено всі умови для забезпечення всебічного висвітлення результатів науково-технічної діяльності професорсько-викладацького складу.

Відповідно до Наказу МОН України № 374 від 13 березня 2017 року науковий журнал «Науковий вісник Херсонської державної морської академії» поновлено у Переліку наукових фахових видань, у яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук у галузі «технічні науки». З моменту реєстрації видано 16 номерів наукового журналу. Створено робочу групу з питання формування редакційної колегії та авторського колективу наукового журналу гуманітарного напрямку.

Важливим напрямом організації наукової діяльності в академії є робота із залучення курсантського активу до науково-дослідної роботи. Наукова діяльність курсантів ХДМА здійснюється за такими основними напрямками: робота курсантів в проблемних групах, створених на кафедрах академії; участь у виконанні науково-дослідних тем кафедр; участь у Всеукраїнських олімпіадах та конкурсах студентських наукових робіт; апробація результатів наукових досліджень курсантів на студентських наукових конференціях.

Наукова робота на кафедрах академії спрямована на наукові дослідження курсантів, отримання конкретних результатів, що можуть складати їх інтелектуальну власність і безпосередньо використовуватися у подальшій роботі.

У ХДМА з метою підготовки висококваліфікованих науково-педагогічних кадрів організовано та діє наукова школа «Матеріалознавство, експлуатація та ремонт засобів транспорту» під керівництвом доктора

технічних наук, професора, завідувача кафедри транспортних технологій ХДМА Букетова А.В.

Основна форма досліджень з проблем вищої школи – держбюджетні науково-дослідні роботи, які виконуються викладацьким складом кафедри за рахунок другої половини дня. Результати науково-дослідної роботи «Розробка модифікованих ультразвуком епоксипластів, наповнених дисперсно-волокнистими добавками, з підвищеними експлуатаційними характеристиками» використовуються у навчальному процесі та під час дипломного проектування за освітньо-професійною програмою «Експлуатація суднових енергетичних установок».

Рішенням Вченої ради академії до тематичного плану науково-дослідних робіт, які виконуються на випускаючих кафедрах та наукових підрозділах академії в межах робочого часу викладачів затверджено теми:

– на кафедрі судноводіння та електронних навігаційних систем тему «Створення високоточних інтелектуальних систем управління рухом морських суден військового та цивільного призначення»;

– на кафедрі експлуатації суднових енергетичних установок тему «Дослідження і удосконалення суднових енергетичних установок, супутніх пристроїв та процесів, що забезпечують їх роботу»;

– на кафедрі експлуатації суднового електрообладнання і засобів автоматики тему «Дослідження енергозберігаючих суднових електроенергетичних систем і комбінованих електромеханічних пропульсивних комплексів».

За результатами активної науково-дослідної діяльності молоді науковці академії відзначаються державними преміями України. Так, відповідно до Постанови президії Комітету з Державних премій України в галузі науки і техніки від 01.06.2016 р. № 2 «Про призначення стипендій Президента України та Кабінету Міністрів України для молодих учених» серед загальної кількості стипендіатів стипендію Кабінету Міністрів України призначено кандидату технічних наук, докторанту Сапронову О.О. та кандидату технічних наук, докторанту Браїло М.В.

Відповідно до Постанови президії Комітету з Державних премій України в галузі науки і техніки від 05.11.2018 р. № 1 вищезгаданим молодим ученим призначено стипендію Кабінету Міністрів України.

Відповідно до Постанови президії Комітету з державних премій України в галузі науки і техніки від 23 травня 2018 року № 3 молодому ученому ХДМА, кандидату технічних наук, доценту Богдану Ю.О. призначено стипендію Кабінету Міністрів України.

Підготовка кадрів вищої кваліфікації здійснюється через докторантуру та аспірантуру. Проводиться відбір курсантів та талановитої наукової молоді. До аспірантури рекомендуються курсанти, які під час навчання виявили здібності до наукової діяльності та показали відмінні знання.

Висновок. Рівень науково-дослідницької роботи випускової кафедри експлуатації суднових енергетичних установок, її організація та результати

свідчать про можливість забезпечення якісної підготовки магістрів за освітньо-професійною програмою «Експлуатації суднових енергетичних установок».

10 ПЕРЕЛІК ЗАУВАЖЕНЬ (ПРИПІСІВ) КОНТРОЛЮЮЧИХ ОРГАНІВ ТА ЗАХОДІВ ЩОДО ЇХ УСУНЕННЯ

Реалізація заходів щодо усунення зауважень попередньої акредитаційної експертизи 2016 р.:

№ з/п	Перелік зауважень	Виконані заходи
1	Продовжити роботу з удосконалення дистанційної форми навчання	Академією проводиться реалізація проекту системи електронного навчання ХДМА (http://www.mdl.ksma.ks.ua). За планом проекту на базі платформи MOODLE створено структуру сайту та його методичну базу. На даний момент зібрано, відредаговано та викладено на СДН більше ніж 3000 одиниць інформації (робочі програми, лекції, методичні рекомендації до проведення лабораторних, семінарських занять, тести контролю знань), та створено майже 2000 облікових записів викладачів та курсантів ХДМА. Сьогодні продовжується процес інформаційного наповнення сайту, а процес подачі необхідних матеріалів на сайт є одним із пріоритетних завдань усіх кафедр академії.
2	Розробити заходи з підвищення ефективності освітнього процесу за рахунок використання комп'ютерних засобів та інформаційних ресурсів	На виконання розпорядження ректора щодо переходу на проведення незалежного оцінювання навчальних досягнень курсантів, викладачами кафедр розроблено тести з навчальних дисциплін і фахівцями кафедри інформаційних технологій їх реалізовано на базі платформи MOODLE. Наразі ці тести використовуються під час заліково-екзаменаційних сесій для проведення незалежного оцінювання навчальних досягнень курсантів. Усі контрольні заходи під час семестрового контролю здійснюються у формі незалежного комп'ютерного тестування, що унеможлиблює втручання суб'єктивних факторів у процес оцінки знань та робить його більш об'єктивним.
3	Удосконалити комп'ютерну базу та програмне забезпечення освітнього процесу	У академії створено науково-методичну лабораторію інноваційних технологій в освітньому процесі ХДМА. Основною функцією лабораторії є запровадження інноваційних технологій в освітній процес академії, надання
4	Продовжити вдосконалення засобів діагностики та контролю за	

	якістю знань.	консультативної та дорадчої допомоги викладачам усіх кафедр академії та циклових комісій коледжу. При лабораторії створено центр незалежного оцінювання навчальних досягнень курсантів.
5	Активізувати підготовку і видання посібників та підручників викладачами випускових кафедр, у тому числі у електронному вигляді	Підготовлено 26 навчальних посібників з методикою викладання на засадах компетентнісного підходу, зокрема: «Безпека життєдіяльності та основи охорони праці на морі», «Остійність для початківців-штурманів», «Інформаційні технології Ms Excel 2016» для курсантів морських навчальних закладів», «Методичні рекомендації для користувачів сайту дистанційного навчання ХДМА»,
6	Забезпечити запровадження в практику електронних підручників та навчальних посібників з дисциплін фахової підготовки	«Матеріалознавство та технологія матеріалів: Основи теорії, лабораторний практикум, індивідуальні завдання», «Паливні системи сучасних суднових дизелів», «Watch Out», «Get It Done» «Full Ahead», «Ship's Heart», «Smart Control», «Shipshape Operation», «Power the Ship», «Increase the Power», «Control the Power», «Компетентнісний підхід до змістової складової підготовки фахівців морської галузі, тлумачний словник морської термінології.

У квітні 2018 році ХДМА та Херсонський морський спеціалізований тренажерний центр при ХДМА були об'єктами перевірки стану освіти та підготовки моряків в Україні Європейською агенцією з морської безпеки Міжнародної морської організації на відповідність вимогам Кодексу ПДНВ (з Поправками).

З метою перевірки на відповідність системи освіти, підготовки, медичних стандартів та дипломування моряків вимогам STCW до академії прибула група аудиторів Європейського агентства з морської безпеки (EMSA), до складу якої увійшли Хевія Родригес Антоніо (голова комісії) та Анджей Батікі.

Під час перевірки об'єктів аудиту EMSA були оглянуті стан матеріально-технічного, кадрового, документального, інформаційного та навчально-методичного забезпечення об'єктів аудиту EMSA на відповідність встановленим чинним законодавством вимогам до відповідних напрямів підготовки, умови проведення підготовки, достовірність поданої інформації.

11 ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ

На підставі поданої ХДМА інформації самоаналізу та перевірки результатів діяльності на місці, експертна акредитаційна комісія дійшла висновку, що зміст підготовки фахівців, організація освітнього процесу,

кадрове, навчально-методичне, матеріально-технічне та інформаційне забезпечення зі спеціальності 271 – «Річковий та морський транспорт», за освітньо-професійною програмою «Експлуатація суднових енергетичних установок» відповідає встановленим державним вимогам щодо акредитації та забезпечує державну гарантію якості освіти.

Кількісні та якісні показники наявних умов надання освітніх послуг зведені до порівняльної таблиці, яка є складовою цих висновків.

Водночас комісія висловлює зауваження та пропозиції з метою поліпшення підготовки фахівців, які не впливають на загальний позитивний висновок:

1) Враховуючи, що спеціалізація «Експлуатація суднових енергетичних установок» входить до переліку зазначеному у «Положенні про порядок присвоєння звань особам командного складу морських суден» затвердженого Наказом Міністерства інфраструктури України від 07.08.2013 за №567 та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 23 серпня 2013 р. за № 1466/23998 як така, що при наявності у претендента освітнього рівня «Магістр», дає йому право займати посади на судні включно до посади старшого механіка, та враховуючи, що 13.11.2018 року наказом Міністерства освіти та науки України за №1239 було затверджено стандарт вищої освіти за спеціальністю 271 Річковий та морський транспорт для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, бажано, щоб змістовна частина дисциплін, які викладаються у рамках акредитуємої освітньої програми була узгоджена з цим стандартом таким чином, щоб навчання на магістерському рівні було б логічним продовженням надбання компетенцій здобутих на бакалаврському рівні.

2) Рекомендувати у рамках розглянутої освітньо-професійної програми «Експлуатація суднових енергетичних установок» розробити заходи з підвищення ефективності освітнього процесу за рахунок використання наявних у академії тренажерів не тільки під час вивчення окремих дисциплін, а і для оцінювання здобутих компетентностей. Така оцінка може здійснюватися у рамках підготовки та допуску до підсумкової атестації, що в повній мірі відповідає вимогам Кодексу з підготовки та дипломування моряків та несенню вахти.

3) Розглянувши структуру випускних робіт магістрів за освітньо-професійними програмами «Експлуатація суднових енергетичних установок», «Експлуатація суднового електрообладнання та засобів» автоматики та відвідавши захист цих робіт, можемо порекомендувати у подальшому вилучити зі структури випускної роботи економічний розділ, який не відповідає жодній компетентності відповідно до вимог Кодексу по підготовці та дипломування моряків та несенню вахти, а замість цього включити до переліку обов'язкових розділів оцінку індексу енергетичної ефективності суднової енергетичної установки. Остання процедура є

обов'язковою згідно з планом управління енергетичною ефективністю судна (*Ship Energy Efficiency Management Plan*), яка розроблена в рамках Додатка VI конвенції MARPOL 73/78.

На підставі поданих на акредитацію матеріалів Херсонською державною морською академією і перевірки результатів освітньої діяльності безпосередньо у закладі експертна комісія вважає можливим акредитувати в Херсонській державній морській академії освітню діяльність з підготовки фахівців за освітньо-професійною програмою «Експлуатація судових енергетичних установок», спеціальності 271 – «Річковий та морський транспорт», галузі знань 27 – «Транспорт» за другим (магістерським) рівнем вищої освіти

Голова експертної комісії:
професор кафедри технічної
експлуатації флоту Національного
університету «Одеська морська
академія», доктор технічних наук,
професор

О.А. Онищенко

Члени експертної комісії:
доцент кафедри електричної
інженерії судових та роботизованих
комплексів Національного
університету кораблебудування імені
адмірала Макарова, кандидат
технічних наук, доцент

Я.Б. Волянська

професор кафедри судноводіння та
експлуатації технічних систем на
водному транспорті Державного
університету інфраструктури та
технологій, доктор технічних наук,
професор

В.І. Богом'я

З експертними висновками ознайомлений
Ректор Херсонської державної
морської академії

В.В. Чернявський

«28» грудня 2018 р.

ЗВЕДЕНІ ВІДОМОСТІ

про дотримання ліцензійних умов у сфері вищої освіти
 Порівняльна таблиця дотримання кадрових і технологічних вимог щодо
 матеріально-технічного, навчально-методичного та інформаційного
 забезпечення освітньої діяльності у сфері вищої освіти
 за спеціальністю 271 – «Річковий та морський транспорт»
 за освітньо-професійною програмою «Експлуатація суднових енергетичних
 установок»
 за другим (магістерським) рівнем вищої освіти

Найменування показника (нормативу)	Значення показника (нормативу) Другий (магістерський) рівень	Фактичне значення показника	Відхилення фактичного значення показника від нормативного
КАДРОВІ ВИМОГИ щодо забезпечення провадження освітньої діяльності започаткування провадження освітньої діяльності			
1. Наявність у закладі освіти підрозділу чи кафедри, відповідальних за підготовку здобувачів вищої освіти	+	+	
2. Наявність у складі підрозділу чи кафедри, відповідальних за підготовку здобувачів вищої освіти, тимчасової робочої групи (проектної групи) з науково-педагогічних працівників, на яку покладено відповідальність за підготовку здобувачів вищої освіти за певною спеціальністю	три особи, що мають науковий ступінь та вчене звання, з них один доктор наук або професор	Савчук В.П., к.т.н., доцент Грицук І.В., д.т.н., доцент Булгаков М.П., к.т.н., доцент	
3. Наявність у керівника проектної групи (гаранта освітньої програми):			
1) наукового ступеня та/або вченого звання за відповідною або спорідненою спеціальністю	+	+	
2) наукового ступеня та вченого звання за відповідною або спорідненою спеціальністю	-	-	
3) стажу науково-педагогічної та/або наукової роботи не менш як 10 років (до 6 вересня 2019 р. для початкового рівня з урахуванням стажу педагогічної роботи)	+	+	
Провадження освітньої діяльності			
4. Проведення лекцій з навчальних дисциплін науково-педагогічними (науковими) працівниками відповідної спеціальності за основним місцем роботи (мінімальний відсоток визначеної навчальним планом кількості годин):			

Найменування показника (нормативу)	Значення показника (нормативу) Другий (магістерський) рівень	Фактичне значення показника	Відхилення фактичного значення показника від нормативного
1) які мають науковий ступінь та/або вчене звання (до 6 вересня 2019 р. для початкового рівня з урахуванням педагогічних працівників, які мають вищу категорію)	60	80,0	+20,0
2) які мають науковий ступінь доктора наук або вчене звання професора	20	45	+25
3) які мають науковий ступінь доктора наук та вчене звання			
5. Проведення лекцій з навчальних дисциплін, що забезпечують формування професійних компетентностей, науково-педагогічними (науковими) працівниками, які є визнаними професіоналами з досвідом роботи за фахом (мінімальний відсоток визначеної навчальним планом кількості годин):			
1) дослідницької, управлінської, інноваційної або творчої роботи за фахом	15	20	+5
2) практичної роботи за фахом			
6. Проведення лекцій, практичних, семінарських та лабораторних занять, здійснення наукового керівництва курсовими, дипломними роботами (проектами), дисертаційними дослідженнями науково-педагогічними (науковими) працівниками, рівень наукової та професійної активності кожного з яких засвідчується виконанням за останні п'ять років не менше трьох умов, зазначених у пункті 5 приміток	підпункти 1—16 пункту 5 приміток	+	
7. Наявність випускової кафедри із спеціальної (фахової) підготовки, яку очолює фахівець відповідної або спорідненої науково-педагогічної спеціальності:			
1) з науковим ступенем доктора наук та вченим званням	—	—	
2) з науковим ступенем та вченим званням	+	+	
3) з науковим ступенем або вченим званням	—	—	
5. Наявність трудових договорів (контрактів) з усіма науково-педагогічними працівниками та/або наказів про прийняття їх на роботу	+	+	

Найменування показника (нормативу)	Значення показника (нормативу) Другий (магістерський) рівень	Фактичне значення показника	Відхилення фактичного значення показника від нормативного
ТЕХНОЛОГІЧНІ ВИМОГИ щодо матеріально-технічного забезпечення Започаткування провадження освітньої діяльності			
1. Забезпеченість приміщеннями для проведення навчальних занять та контрольних заходів (кв. метрів на одну особу для фактичного контингенту студентів та заявленого обсягу з урахуванням навчання за змінами)	2,4	3,4	+1
2. Забезпеченість мультимедійним обладнанням для одночасного використання в навчальних аудиторіях (мінімальний відсоток кількості аудиторій)	30	30	
3. Наявність соціально-побутової інфраструктури:			
1) бібліотеки, у тому числі читального залу	+	+	
2) пунктів харчування	+	+	
3) актового чи концертного залу	+	+	
4) спортивного залу	+	+	
5) стадіону та/або спортивних майданчиків	+	+	
6) медичного пункту	+	+	
4. Забезпеченість здобувачів вищої освіти гуртожитком (мінімальний відсоток потреби)	70	70	
Провадження освітньої діяльності			
5. Забезпеченість комп'ютерними робочими місцями, лабораторіями, полігонами, обладнанням, устаткуванням, необхідним для виконання навчальних планів	+	+	
ТЕХНОЛОГІЧНІ ВИМОГИ щодо навчально-методичного забезпечення Започаткування провадження освітньої діяльності			
1. Наявність опису освітньої програми	+	+	
2. Наявність навчального плану та пояснювальної записки до нього	+	+	
Провадження освітньої діяльності			
3. Наявність робочої програми з кожної навчальної дисципліни навчального плану	+	+	
4. Наявність комплексу навчально-методичного забезпечення з кожної навчальної дисципліни навчального плану	+	+	

Найменування показника (нормативу)	Значення показника (нормативу) Другий (магістерський) рівень	Фактичне значення показника	Відхилення фактичного значення показника від нормативного
5. Наявність програми практичної підготовки, робочих програм практик	+	+	
6. Забезпеченість студентів навчальними матеріалами з кожної навчальної дисципліни навчального плану	+	+	
7. Наявність методичних матеріалів для проведення атестації здобувачів	+	+	
ТЕХНОЛОГІЧНІ ВИМОГИ щодо інформаційного забезпечення започаткування провадження освітньої діяльності			
1. Забезпеченість бібліотеки вітчизняними та закордонними фаховими періодичними виданнями відповідного або спорідненого профілю, в тому числі в електронному вигляді	Не менш як п'ять найменувань	7	+2
2. Наявність доступу до баз даних періодичних наукових видань англійською мовою відповідного або спорідненого профілю (допускається спільне користування базами кількома закладами освіти)	+	+	
Провадження освітньої діяльності			
3. Наявність офіційного веб-сайту закладу освіти, на якому розміщена основна інформація про його діяльність (структура, ліцензії та сертифікати про акредитацію, освітня /освітньо-наукова/ видавнича/ атестаційна (наукових кадрів) діяльність, навчальні та наукові структурні підрозділи та їх склад, перелік навчальних дисциплін, правила прийому, контактна інформація)	+	+	
4. Наявність електронного ресурсу закладу освіти, який містить навчально-методичні матеріали з навчальних дисциплін навчального плану, в тому числі в системі дистанційного навчання (мінімальний відсоток навчальних дисциплін)	60	80	

Відповідність Державним вимогам до акредитації напряму підготовки,
спеціальності та вищого навчального закладу
(наказ МОНМСУ №689 від 13.06.2012 р.)

Найменування показника (нормативу)	Значення показника (нормативу)*	Фактичне значення показника	Відхилення фактичного значення показника від нормативного
1. Умови забезпечення державної гарантії якості вищої освіти			
1.1. Виконання навчального плану за показниками: перелік навчальних дисциплін, години, форми контролю, %	100	100	-
1.2. Підвищення кваліфікації викладачів постійного складу за останні 5 років, %	100	100	-
1.3. Чисельність науково-педагогічних (педагогічних) працівників, що обслуговують спеціальність і працюють у навчальному закладі за основним місцем роботи, які займаються вдосконаленням навчально-методичного забезпечення, науковими дослідженнями, підготовкою підручників та навчальних посібників, %	100	100	-
2. Результати освітньої діяльності (рівень підготовки фахівців), не менше %			
2.1. Рівень знань студентів з загальної підготовки:			
2.1.1. Успішно виконані контрольні завдання, %	90	100	+10
2.1.2. Якісно виконані контрольні завдання (оцінки «5» і «4»), %	50	76	+26
2.2. Рівень знань студентів з професійної підготовки:			
2.2.1. Успішно виконані контрольні завдання, %	90	100	+10
2.2.2. Якісно виконані контрольні завдання (оцінки «5» і «4»), %	50	91,8	+41,8
3. Організація наукової роботи			
3.1. Наявність у структурі навчального закладу наукових	+	+	-

Найменування показника (нормативу)	Значення показника (нормативу)*	Фактичне значення показника	Відхилення фактичного значення показника від нормативного
підрозділів			
3.2. Участь студентів у науковій роботі (наукова робота на кафедрах та в лабораторіях, участь в наукових конференціях, конкурсах, виставках, профільних олімпіадах тощо)	+	+	-

Голова експертної комісії:
професор кафедри технічної експлуатації флоту Національного університету «Одеська морська академія», доктор технічних наук, професор

О.А. Онищенко

Члени експертної комісії:
доцент кафедри електричної інженерії суднових та роботизованих комплексів Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова, кандидат технічних наук, доцент

Я.Б. Волянська

професор кафедри судноводіння та експлуатації технічних систем на водному транспорті Державного університету інфраструктури та технологій, доктор технічних наук, професор

В.І. Богом'я

З експертними висновками ознайомлений
Ректор Херсонської державної морської академії

В.В. Чернявський

«28» грудня 2018 р.

Голова комісії

О.А. Онищенко

34